

Cooperativismo e Enonomía Social, nº 31 (2008-2009), pp. 217-230

COOP 57 GALICIA: UNHA NOVA FORMA DE AFORRAR E INVESTIR

O próximo 30 de Maio de 2009, dezaseis organizacións da economía social e solidaria de Galiza, nomeadamente do ámbito asociativo e cooperativo, e vintevinco socias colaboradoras (persoas aforradoras) constituirán en Santiago de Compostela Coop57 Galicia, que se define como unha Sección Territorial de Coop57, unha cooperativa de servizos financeiros éticos e solidarios que asocia a máis de duascenas organizacións de economía social e solidaria de Catalunya, Aragón, Madrid e Andalucía. Destina os seus recursos propios a financiar proxectos presentados polas súas socias que favorezan a inserción laboral, o cooperativismo, a sustentabilidade e medio ambiente, a cultura e a educación, o traballo estábel e de calidade, e aos movementos sociais.

O presente artigo pretende describir o contexto no que nace esta iniciativa; os principios nos que fundamenta a súa actuación; as liñas xerais do seu modelo organizativo; tipoloxía de socias que asocia e as previsións a curto prazo.

Motivacións e contexto para promover Coop57 Galicia

Coop57 Galicia nace nun contexto xeral no que, nos últimos anos, moitas persoas e colectivos sociais están a cuestionar o emprego, nomeadamente polo sistema financeiro convencional, dos cartos da cidadanía en xeral, e dos seus en particular, como ferramenta de acumulación de poder económico e social, e que desvincula a actividade económica de parámetros éticos como a defensa da paz, a loita contra explotación humana, a democracia participativa, a igualdade de oportunidades, a solidariedade e a defensa do medio ambiente. É dicir, o investimento dos cartos en proxectos con rendabilidade económica mais violadores dos dereitos humanos e/ou dos ecosistemas.

Por outro lado, organizacións e colectivos sociais enmarcadas dentro da economía social e solidaria - que teñen como principio fundamental a primacía das persoas sobre o capital na toma de decisións e nas súas políticas, e que promoven valores como a voluntariedade; a democracia participativa; a responsabilidade; a equidade; a vocación social e ambiental; a igualdade; a transparencia e a solidariedade -, fican excluídas dos circuitos financeiros pola súa natureza organizativa; polo perfil socioeconómico das persoas que fan parte delas; e pola natureza dos proxectos que pretenden desenvolver ao non resultaren atractivas para o sistema financeiro convencional.

Con estes antecedentes, téñense promovido no marco europeo diversas iniciativas so un modelo organizativo de democracia participativa, que procuran fomentar o aforro solidario e o investimento ético para financiar proxectos de desenvolvemento local e de cooperación co Sul, con alto valor social e ecolóxico; non especulativos e, daquela, que procuran a recuperación do protagonismo da cidadanía na captación, xestión e aplicación dos cartos, e a compatibilización do rendemento ético e o rendemento económico dos proxectos que son financiados. Exemplos destacados destas iniciativas son a cooperativa de crédito italiana Banca Popolare Etica (BpE) e no Estado Español, Fiare e a cooperativa catalá de servizos financeiros Coop57.

En Galiza, nomedamente nos primeiros anos do novo milénio, intensificase o interese sobre as finanzas éticas por parte de diversos colectivos da economía social e solidaria, por exemplo, asociacións e cooperativas no ámbitos do comercio xusto, o consumo responsábel, a cooperación para o desenvolvemento, e a inserción laboral, entre outros, que dá lugar á organización de diversas actividades sobre esta temática e ao xurdimento dunha iniciativa de aforro e investimento solidario de ámbito local.

No desenvolvemento destas actividades coincídese no diagnóstico da problemática para a consecución de financiamento acaído no sistema financeiro convencional por parte das organizacións de economía social e solidaria galegas; o papel dos cartos na sociedade actual, a súa captación, xestión e aplicación por parte das entidades financeiras convencionais; e a necesidade de procurar alternativas desde o tecido social galego para abordar esta diagnose, através do coñecemento de boas prácticas neste eido de outros territorios do Estado Español, dada a práctica inexistencia de referentes neste eido no territorio galego.

Con estes antecedentes, en 2007 desde as asociacións de cooperativas de traballo e consumo galegas promóvese un programa plurianual para conformar un grupo promotor que dinamice un proceso de reflexión que desemboque na creación dun proxecto de finanzas éticas alicerzado nos principios da economía social, e de ámbito galego. Neste proceso amosan interese en participaren unhas trinta e cinco organizacións dos ámbitos expostos no parágrafo anterior. O período constituínte desenvólvese cunha participación activa dunhas vinte e cinco organizacións, que durante ano e medio estudan, debaten e acordan os contidos do modelo de organización a promover, e realizan actividades divulgativas para o coñecemento de experiencias activas acordes con este modelo. O resultado deste proceso é a creación de Coop57 Galicia como Sección Territorial da cooperativa catalá de servizos financeiros éticos e solidarios Coop57 por parte de dezaseis delas, sen prexuízo de que outras das participantes se incorporen nun futuro próximo ou teñan apostado, de forma lexítima, por outras alternativas complementarias.

Por parte do grupo promotor de Coop57 Galicia, a aposta por Coop57 responde a 1) considerar a esta cooperativa como un referente consolidado no ámbito das finanzas éticas, tendo en conta a deficiencia de iniciativas deste tipo e do saber facer neste ámbito no noso país; 2) polos principios nos que fundamenta a súa actuación (cooperativos e da banca ética); 3) polo seu modelo organizativo participativo e de crecemento en rede e solidariedade interterritorial; 4) pola autonomía de xestión e decisión dos proxectos a financiar por parte da Sección Territorial; 5) por ser unha garantía da viabilidade económica da iniciativa en Galiza a respecto de cubrir os posibles déficits que se produzan entre a capacidade de captación de aforro e as necesidades de financiamento dos proxectos galegos, e favorecer a sinerxia de custos de estrutura; e 6) pola oferta e flexibilidade dos servizos financeiros adaptábeis ás necesidades dos proxectos a financiar en Galiza.

Todo o anterior sendo conscientes das limitacións coas que conta, xa que non podemos falar dunha entidade bancaria en sentido estrito, ao non prestar servizos financeiros a particulares, e que existan operacións de financiamento a proxectos que non poida asumir na súa totalidade. Para cubrir estas limitacións Coop57 fai parte como socia transversal do proxecto de banca ética Fiare SL, e coopera co obxecto de captar capital e depósitos para a constitución dunha cooperativa europea de crédito, xunto coas cooperativas de crédito BpE da Italia e NEF da Franza, no limiar de 2011.

Desde Coop57 Galicia acreditamos que Coop57 vai ser un pilar fundamental para a consecución deste proxecto e daquela dun proxecto integral de Banca Ética no Estado Español, so un modelo organizativo democrático e participativo, e coa nosa integración queremos reforzar a súa consolidación.

Principios de Coop57 Galicia

Os principios nos que fundamenta a súa actividade Coop57 Galicia son os de Coop57, a saber, **os principios cooperativos, e os da banca ética e as finanzas sociais**. Estes últimos son os seguintes :

- Coherencia

Evitamos o paradoxo de que o noso diñeiro poida estar a financiar proxectos contraditorios cos nosos principios éticos e sociais, verbi gratia, a industria armamentística, as centrais nucleares, o dumping social, a explotación infantil, os réximes ditatoriais, a vulneración dos dereitos humanos, o espolio ambiental, etc.

- Compatibilidade

Compatibilizamos o rendemento financeiro e o rendemento social. Un non pode ir dissociado do outro. Os criterios de uso do diñeiro baséanse en indicadores relativos a risco, mais non de máximo rendemento para a entidade e as súas socias en detrimento do rendemento social.

- Participación

Fomentamos a responsabilidade das persoas e entidades investidoras e aforradoras, como cidadás, nas súas operacións financeiras. Facemos da participación na política da entidade das socias de servizos e socias colaboradoras un dos nosos sinais de identidade. En definitiva, pretendemos recuperar o control dos nosos aforros e recursos económicos e promover a autoxestión financeira.

- Transparencia

Aplicamos unha absoluta transparencia na xestión da entidade, quer na concesión dos préstamos quer nos investimentos. Toda socia de servizos e socia colaboradora sabe de forma perfecta para que serven os seus recursos. Publicamos dúas veces ao ano un boletín informativo electrónico onde se inclúe a relación de préstamos acordados con cada entidade beneficiaria, así

como o volume e a duración de cada préstamo. A memoria anual culmina esta vontade de transparencia.

- Solidariedade

As socias de servizos e colaboradoras sabemos que o noso diñeiro contribúe a construír unha economía máis humana e solidaria. Ademais, podemos manifestar a nosa solidariedade ao fixar, nós mesmas na Asemblea, a taxa de remuneración dos aforros.

- Reflexión

Reflexionamos de forma continua sobre os principios que deben orientar a nosa acción. Entendemos o comportamento ético como un proceso e repensamos de forma racional os valores que deben orientar a nosa acción, e adaptámonos aos valores e principios que consideramos xustos e prioritarios.

- Desenvolvemento local e arraigamento social

Promovemos os investimentos e iniciativas de proximidade, enraizadas no noso territorio, potenciando o coñecemento entre as que invisten e as que empregan os recursos. Consideramos que a cercanía xera garantías engadidas, achega maior confianza e favorece unha economía solidaria so os principios de autonomía en rede e solidariedade interterritorial.

Os principios cooperativos nos que fundamenta Coop57 Galicia a súa acción son os da Alianza Cooperativa Internacional, a saber, libre adhesión; xestión democrática; participación económica das socias; formación, información e educación; cooperación entre cooperativas e interese pola comunidade. Ademais Coop57 Galicia fai seus os seguintes principios cooperativos :

- Autoorganización das cooperativas e das demais entidades da economía social
- Estrutura e xestión democráticas e asemblearias
- Independencia, tanto dos partidos como dos sindicatos, agrupacións empresariais ou confesións relixiosas
- Potenciamiento do cooperativismo e das entidades de economía social no territorio de actuación da Cooperativa e noutros países ou territorios, con realidades máis afastadas mais próximas no ideolóxico, nomeadamente nos países pobres.

- Participación activa en calquera outra entidade, pública ou privada, que teña como finalidade a ocupación efectiva, a formación e a promoción das persoas traballadoras.
- Procura dunha alternativa á difícil e discriminatoria situación na que se atopan moitas cooperativas e demais entidades de economía social na altura de procuraren e obteren recursos económicos e doutro tipo, co obxectivo de posibilitar a realización dos expresados principios.
- Apoio de actitudes activas cara a protección do medio ambiente, como expresión de solidariedade con futuras xeracións.
- Respecto e fomento das diversas realidades culturais e das súas formas de expresión.

Organos de Coop57 Galicia

- Asemblea de Sección

A **Asemblea** é o órgano soberano da Sección Territorial e está integrada polas socias de servizos e socias colaboradoras de Coop57 Galicia. Entre outras competencias, elixe os membros e cargos dos órganos sociais da Sección Territorial; decide as liñas estratéxicas e aproba os orzamentos e as contas da mesma; tamén elixe as representantes da Sección Territorial nos órganos de Coop57.

- O Consello de Sección

O **Consello de Sección** é o órgano de representación, goberno e xestión de Coop57 Galicia. Os seus membros serán elixidos, entre as socias de servizos e socias colaboradoras pola Asemblea de Sección. A duración do mandato dos membros do Consello será de dous anos.

- Comisións

As Comisións que fan parte de Coop57 Galicia serán a Comisión de Xestión, a Comisión Social e a Comisión Técnica.

As Comisións Técnica e Social teñen como finalidade apoiar á Asemblea e ao Consello de Sección, e á Asemblea e ao Consello Reitor da Cooperativa, naqueles aspectos propios do seu ámbito de actuación que lles soliciten ou que a iniciativa das propias Comisións queiran propór.

As Comisións Técnica e Social traballan, de forma conxunta co Consello Reitor, a avaliación continuada da súa actividade e dos criterios

que sexa conveniente adoptar, de forma común con Coop57, para levaren a termo as súas funcións.

Se algún membro da Comisión Social ou da Comisión Técnica ten algún interese directo ou indirecto coa socia de servizos ou nas operacións de financiamento que se poidan formular deberase abster.

É incompatible facer parte da Comisión Social ou da Comisión Técnica e facer parte do Consello de Sección ou do Consello Reitor.

As persoas que fagan parte da Comisión Social ou Técnica levan a termo a súa actividade sen devindicar ningún tipo de honorarios ou retribución. Porén, son reembolsados por Coop57 os gastos nos que poidan incurrir co gallo das funcións encomendadas.

- Comisión de Xestión

Para facilitar o cumprimento do obxecto social de Coop57 regulado no artigo 3 dos Estatutos e as competencias da Sección Territorial previstas no artigo 38 dos Estatutos, o Consello de Sección pode designar de entre os seus membros unha Comisión de Xestión sen funcións executivas que ten por finalidade resolver os asuntos de mero trámite, preparar as ordes do día das reunións e organizar a actividade da Sección, e aspectos loxísticos.

Fan parte desta Comisión de Xestión un mínimo de tres persoas, Presidente/a, Secretario/a e Tesoureiro/a.

- Comisión Social

A Comisión Social ten por obxecto avaliar dende o punto de mira social as persoas ou entidades que soliciten ser socias de servizos de Coop57 atendendo aos principios e obxecto dos Estatutos Sociais, informando ao Consello de Sección ou ao Consello Reitor se os comparten e se actúan, de xeito total ou parcial, de acordo cos mesmos e das medidas máis convenientes para acadalo.

De forma específica deben informar a respecto da aspirante a socia de servizos sobre a súa actividade e evolución, avaliando se o proxecto cubre unha demanda social no marco da Economía Social e Solidaria.

Asemade avalian:

- A incidencia dos servizos prestados á colectividade, a creación de postos de traballo e o seu mantemento e a escala salarial que aplican.
- O impacto medioambiental da súa actuación.

- A xestión interna e a participación democrática dos seus membros na toma de decisións.
- A transparencia na súa actividade a nivel externo e interno.
- O tratamento dos excedentes que se poidan producir.
- E outros aspectos que, a criterio da Comisión Social, poidan ter interese para súa resolución polo Consello de Sección ou Consello Reitor.

Propoñen, ou non, a súa admisión como socias de servizos, coas suxestións que entendan acaidas.

Tamén, previa petición do Consello de Sección ou do Consello Reitor, deben emitir un informe de características similares ás dos puntos anteriores sobre as socias de servizos que transcorridos máis de tres anos non se teñan actualizado, ou ben sobre as socias de servizos que na altura de as admitiren se acordara a súa posterior avaliación.

Para desenvolver esta avaliación, a Comisión Social pode pedir toda a información que necesite á solicitante, convoca-la ou visitar as súas instalacións e, se o considera preciso, pode solicitar a opinión dunha ou máis persoas colaboradoras externas coñecedoras do ramo de actividade da solicitante ou outros extremos de interese para a elaboración do informe.

As persoas que fagan parte da Comisión Social deben ter probada experiencia y capacidade avaliadora no campo da Economía Social e Solidaria, e compartir os principios e obxecto social de Coop57. Son elixidas pola Asemblea Xeral da Sección Territorial e a duración do seu mandato será de dous anos. Os seus membros son elixidos entre as socias de servizos e socias colaboradoras.

Os informes da Comisión Social teñen que ser asinados como mínimo por dous dos seus membros que coincidan no seu contido. Se hai máis opinións ou votos non coincidentes ou discrepantes, á parte das dúas asinantes coincidentes citadas, explicitaranse e teñen que ser motivados.

- Comisión Técnica

A Comisión Técnica ten por obxecto avaliar e informar ao Consello de Sección ou ao Consello Reitor, desde o punto de mira técnico económico, sobre as propostas de préstamos e servizos que soliciten as socias de servizos.

De forma específica, indican:

- Os antecedentes sobre a súa actividade.
- Os préstamos que teñan solicitado a Coop57 e a súa evolución.
- A viabilidade da proposta ou proxecto obxecto de financiamento a curto e longo prazo no marco da Economía Social e Solidaria.
- As melloras no proceso produtivo e a optimización dos servizos prestados á colectividade.
- A creación dos postos de traballo e a súa incidencia social e medioambiental.
- O estado financeiro e contábel, a súa situación económico-financiera, a súa posición no mercado, as garantías que achegan e a súa capacidade de devolución do préstamo concedido.
- As suxestións que entendan necesarias para mellorar a actuación da socia de servizos e o cumprimento dos compromisos sobre o financiamento ou servizos que aprobe Coop57.
- Outros aspectos que a criterio da Comisión Técnica poidan ter interese para a súa resolución polo Consello de Sección ou Consello Reitor.

Propoñen, ou non, a concesión do préstamo ou dos servizos solicitados, coas suxestións que entendan acaidas.

Previo pedimento do Consello de Sección ou do Consello Reitor debe emitir informe de características iguais ás dos puntos anteriores sobre as socias de servizos que poidan presentar dificultades ou imposibilidade de retorno dos préstamos concedidos ou o pagamento dos servizos facilitados e propór medidas para que as socias poidan cumprir os compromisos adquiridos.

Para levar a cabo esta avaliación a Comisión Técnica pode solicitar toda a información que precise á solicitante, convoca-la ou visitar as súas instalacións e, se o considera necesario, pode solicitar a opinión dunha ou máis colaboradoras externas coñecedoras do ramo de actividade da solicitante ou outros estremos de interese para a elaboración do informe.

Os informes da Comisión Técnica teñen que ir asinados como mínimo por dous dos seus membros que coincidan no seu contido. Se hai máis opinións ou votos non coincidentes ou discrepantes, para alén das dúas asinantes que están de acordo no seu contido, explícitanse e teñen que ser motivados.

As persoas que fagan parte da Comisión Técnica deben ter probada experiencia e capacidade avaliadora no eido da Economía Social e Solidaria, compartiren os principios e obxecto social de Coop57 e, de forma especial, teren coñecementos no eido económico e financeiro. Serán elixidas pola Asemblea Xeral da Sección Territorial e a duración do seu mandato será de dous anos. Os seus membros son elixidos entre as socias de servizos e socias colaboradoras.

Características xerais das Socias de Servizos

Poden ser socias de servizos de Coop57 Galicia as entidades englobadas no ámbito da economía social e solidaria, verbi gratia, cooperativas, asociacións, ONG's, fundacións, movementos sociais e empresas de inserción, con domicilio social e desenvolvemento da súa actividade económica principal en Galiza, e deben compartir os principios de Coop57. Para elo a Comisión Social emite un informe avaliatiivo do cumprimento de ditos principios, nos termos establecidos neste Regulamento e nos Estatutos Sociais de Coop57.

Ademais para ser admitida como socia de servizos cada entidade solicitante debe facer unha achega obrigatoria mínima ao capital social de 901,52 €. Tamén debe desembolsar unha cota de entrada de 98,48 € a fondo perdido para gastos de mantemento interno de Coop57. O pagamento do capital social e a cota de entrada pódese realizar de forma íntegra nun só pagamento ou de forma fraccionada en tres mensualidades consecutivas. As achegas obrigatorias non devindican xuros, e están sometidas ás perdas e gaños de Coop57 segundo decisión da Asemblea, o que pode motivar a redución ou a ampliación do capital social obrigatorio desembolsado. As achegas obrigatorias ao capital social son reembolsadas no caso de perda da condición de socia nas condicións estipuladas nos Estatutos da Cooperativa.

Tamén pódense realizar achegas voluntarias ao capital social a un prazo de un ou tres anos renovábel por períodos iguais se non se solicita con antelación mínima de sesenta días naturais ao remate do prazo. Pódese solicitar a devolución por anticipado. Neste caso penalízanse os xuros do trimestre no que solicita a devolución e os dos meses que fiquen pendentes para o vencemento do prazo. Nunca a penalización realizarase sobre o capital achegado. As achegas voluntarias non participarán dos resultados de Coop57.

As socias de servizos poden acceder, entre outras prestacións, á oferta de servizos financeiros da Cooperativa composta por préstamos para

financiar proxectos ou investimentos en inmovilizado; anticipo de subvencións; produtos de financiamento de circulante orientados a facilitar operacións a curto prazo, verbi gratia, desconto de papel; endose de facturas; emisión de títulos participativos; préstamos intercooperativos entre entidades socias da Cooperativa.

As socias de servizos participan na Asemblea da Sección Territorial e da Cooperativa con voz e voto. Cada socia de servizos ten un voto con independencia do capital achegado.

Características xerais das Socias Colaboradoras

As socias colaboradoras son as persoas e organizacións que, sen seren socias a todos os efectos, vincúlanse a Coop57 porque cren no seu proxecto e queren participar cos seus aforros no desenvolvemento dun instrumento de financiamento alternativo, ético e solidario.

As motivacións que levan ás sócias colaboradoras a participar en Coop 57 son varias, mais entre elas poderíamos destacar tres:

- Xestionar os seus aforros de forma coherente cos seus propios principios éticos.
- Participar e colaborar cun proxecto cooperativo que ofrece a posibilidade de se responsabilizar do uso dos propios aforros, é dicir, a autoxestión financeira. As socias colaboradoras poden decidir o destino dos seus aforros.
- Obter un rendemento financeiro vinculado a un alto rendemento social.

As condicións para ser socia colaboradora en Coop57 son :

- Compartir os principios de finanzas éticas e solidarias de Coop57.
- Desembolsar o capital mínimo obrigatorio que, tal como establece o Acordo de 20 de Novembro de 1996, é de 300,51 euros. O pagamento desta contía pódese efectuar de forma fraccionada.
- Existe a posibilidade de realizar achegas adicionais as veces que desexe. Tamén pode periodificar unha achega mensual de carácter fixo.

Os dereitos e deberes deste tipo de socias son :

- As socias colaboradoras participan na Asemblea de Coop57 con voz e voto. O seu voto non pode sobardar o 40% da totalidade dos votos sociais.

- Elixen o Consello Reitor (cun límite no seu voto citado no parágrafo precedente), un de cuxos membros debe ser unha persoa socia colaboradora.
- As socias colaboradoras non poden solicitar e recibir os servizos financeiros ofertados pola cooperativa. Se no futuro precisaran de ditos servizos, apenas deberán formalizar a súa nova condición de socia de servizos.
- O prazo das achegas pode ser dun ano ou de tres anos. Neste caso renovábel por períodos iguais se non se manifesta, cunha antelación mínima de 60 días naturais, a vontade de facer efectivo o reembolso da achega ao seu vencemento.
- As achegas a 3 anos remuneráanse de forma anual, con data 31 de Decembro, ou na data do seu vencemento. As achegas a 1 ano renóvanse na altura do seu vencemento. O xuro fixao de forma anual a Asemblea a proposta do Consello Reitor.
- Pódese solicitar a devolución das achegas por anticipado. Neste caso non se cobrarán os xuros do trimestre no que se realice a solicitude e os dos meses pendentes para rematar o prazo. Nunca se actúa sobre o capital achegado. A devolución realizase nun período de vinte e catro horas desde a data de solicitude.
- As achegas das socias colaboradoras acredítanse mediante títulos nominativos.
- As socias colaboradoras non responden polas débedas sociais de Coop57.
- As socias colaboradoras teñen dereito a acceder á información da actividade de Coop57. A este efecto, reciben o Boletín Informativo de Coop57, de periodicidade semestral, onde constan todos os proxectos aprobados e financiados.

Previsións para o primeiro ano de actividade

Para o primeiro ano de actividade de Coop57 Galicia prevese implementar un plano de traballo no que se avalien as organizacións sociais por parte da Comisión Social co fin de ter unha diagnose dos criterios sociais e ambientais que aplican na súa xestión diaria e propór medidas de mellora e un sistema de seguimento das mesmas. Por outro lado, preténdese organizar unha serie de actividades divulgativas para presentar Coop57 Galicia ali onde haxa tecido social que o demande. Tamén procurárase

organizar actividades formativas de carácter interno para a aprendizaxe dos procedementos de funcionamento por parte das comisións. Tampouco se debe esquecer a coordinación e cooperación coas demais Seccións Territoriais da Cooperativa na procura de optimizar recursos, partillar iniciativas, e fomentar o mercado social entre as organizacións asociadas. Ademais, comezar a analizar posíbeis demandas de servizos financeiros por parte das socias de servizos e solicitudes de novas altas de socias. Por último, realizarase unha campaña de captación de novas socias colaboradoras.

Asinan este artigo as entidades constituintes de Coop57 Galicia

- ANDAINA, S.Coop.Galega www.andaina.com
- ARDORA Formación e Servizos, S.Coop.Galega www.ardoraformación.com
- AES BRIANTE www.briante.org
- Consumo Consciente ARBORE, S.Coop.Galega www.arbore.org
- CIDADANIA Rede de Aplicacións Sociais, S.Coop.Galega www.cidadania.coop
- Coop.Consumo Responsable A XOANIÑA www.cooperativaxoaninha.org
- EQUAL, S.Coop.Galega www.centroequal.com
- Federación de Cooperativas SINERXIA www.sinerxia.org
- FUNGO, S.Coop.Galega www.fungo.es
- INTERGAL, S.Coop.Galega www.intergal-coop.com
- MILHULLOA, S.Coop.Galega
- TEIXUGO, S.Coop.Galega www.teixugo.com
- Unión Cooperativas de Ensino UCETAG www.ucetag.org
- Unión Cooperativas de Traballo EIXO www.eixo.info
- Unión Cooperativas de Traballo UGACOTA www.ugacota.org
- XEDEGA, S.Coop.Galega www.xedega.com

Galiza, 25 de Maio de 2009

ACTUALIDADE COOPERATIVA EM PORTUGAL

Coordenador: Deolinda Aparício Meira

- Rui Namorado
Sobre o Sector Cooperativo em Portugal
- Eduardo Graça
*Os Desafios do Cooperativismo e da Economia Social em Portugal.
Digressão breve*
- Catarina de Oliveira Carvalho
*Breve Nótula sobre o Envolvimento dos Trabalhadores na Sociedade
Cooperativa Europeia (SCE) no Ordenamento Jurídico Português*
- Francisco Costeira da Rocha
*Acção de anulação de deliberação da assembleia geral de uma
cooperativa — Caducidade, competência e natureza jurídica da
cooperativa (Breve anotação ao Acórdão do Tribunal da Relação de
Lisboa de 31 de Janeiro de 2008)*
- Paulo Vasconcelos
*Reembolso das entradas em cooperativa de habitação (Acórdão do
Tribunal da Relação de Lisboa de 15 de Abril de 2008)*
- Alexandre de Soveral Martins
*Acórdão do Tribunal da Relação de Guimarães de 12 de Outubro de
2008 (Anotação).*
- Maria Elisabete Gomes Ramos
*Acção ut singuli e cooperativas (Anotação ao Acórdão do Tribunal da
Relação do Porto de 16 de Outubro de 2008)*

- Deolinda Aparício Meira

O regime de imputação de perdas na cooperativa (Anotação ao Acórdão do Tribunal da Relação de Lisboa de 11 de Novembro de 2008)

- Deolinda Aparício Meira

A natureza jurídica da cooperativa (Anotação ao Acórdão do Tribunal da Relação do Porto de 12 de Novembro de 2008)